

Fondy EHP umožnily českým studentům a akademikům působit i v jinak nákladných destinacích

Filozofická fakulta UK se v posledních čtyřech letech podílela na projektech fondů Evropského hospodářského prostoru (EHP), které umožnily několika desítkám našich studentů a zaměstnanců vyjet za studiem a pracovními příležitostmi do Norska a na Island. Program Vzdělávání, administrovaný Domem zahraniční spolupráce, podpořil výzkumné pobyty pro doktorandy i semestrální pobyty částkou 6 242 738 Kč. V srpnu letošního roku končí poslední dva mobilní projekty tohoto typu, přinášíme vám proto ohlédnutí za jejich průběhem.

Nikdy předtím snad nebyly sociální sítě Zahraničního oddělení tolik zaplaveny zasněženými fotkami severu Evropy jako v posledních letech. Program Erasmus+, jenž poskytuje financování na výměnu studentů a zaměstnanců mezi evropskými vysokoškolskými institucemi, veřejnost dobře zná. EHP fondy rovněž poskytují granty na financování studentské a zaměstnanecké výměny také, a to s institucemi z Norska, Lichtenštejnska a Islandu (zmiňované státy patří do společenství zemí Evropského hospodářského prostoru, ale nejsou členy EU).

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Granty EHP navíc nabízejí výrazně vyšší financování, a to i s ohledem na ceny životních nákladů, které jsou v těchto zemích vysoké. Projekty mobility EHP také umožňují i krátkodobé výjezdy pro studenty – hodí se tedy pro výzkumné pobyty, organizaci letních škol a intenzivních kurzů. Obecnějším cílem programu Vzdělávání je posílit mezinárodní kulturní výměnu a přispět ke zvýšení vzdělanostní základny a lidského kapitálu v České republice, v druhém plánu pak snížit ekonomické a sociální rozdíly v Evropě. Dalším důležitým aspektem programu je jeho zaměření na podporu socioekonomicky či zdravotně znevýhodněných studentů, jimž nabízí zvláštní financování.

Žádosti o mobility granty mohli zájemci podávat v celkem třech výzvách od roku 2019. Filozofická fakulta se díky iniciativě Zahraničního oddělení jako jediná fakulta z celé Univerzity Karlovy účastnila všech tří výzev, a zároveň ve všech uspěla. Projekty původně navazovaly na dlouhodobou spolupráci s univerzitami v norském Oslu, v Bergenu a s Háskóli Íslands na Islandu. S nimi je FF UK ve spojení prostřednictvím programu Erasmus+. Vzhledem k vysokým životním nákladům v Norsku a na Islandu se však čeští studenti pro tyto destinace rozhodovali zřídka, protože Erasmus+ na jejich pokrytí nedostačoval. FF UK proto přijímala mnohem více norských a islandských studentů, než jich do těchto zemí odcestovalo – rovnováha meziuniverzitní spolupráce byla vychýlená. Vedoucí Zahraničního oddělení, Sylvie Boumová, se proto rozhodla, že se FF UK pokusí právě o získání mobility grantů EHP, jež by tento hendikep pomohly vyrovnat.

První z projektů, jenž FF UK získala v roce 2019 (EHP-CZ-MOP-1-006), měl původně trvat rok, ale kvůli pandemii koronaviru byl prodloužen až do srpna roku 2021. Zahraniční oddělení již v září 2019 vyhlásilo celofakultní výběrové řízení na semestrální pobyty na islandské univerzitě, kam v letním semestru 2020 odjely dvě studentky FF UK. O jejich studiu a zážitcích se můžete dočíst v rozhovoru s univerzitním časopisem iForum.

V rámci projektu vyjely na stejnou univerzitu i koordinátorky projektu a referentky Zahraničního oddělení Martina Vacková Reiterová a Petra Benešová. Navštívily ji v druhém březnovém týdnu roku 2020, kdy se v důsledku šířícího se onemocnění COVID-19 v Česku uzavřely všechny vysoké školy a postupně se uzavíraly i hranice sousedních států. Kolegyně se nakonec dostaly v pořádku zpět, nicméně na vlastní kůži poznaly nepříjemnosti, s nimiž se v té době musela potýkat většina našich studentů pobývajících v zahraničí. Pandemie bohužel zmařila plán na dvoutýdenní intenzivní kurz četby středověkých rukopisů, jenž mínila zorganizovat prof. Lucie Doležalová z Ústavu řeckých a latinských studií FF UK s kolegy z Univerzity v Bergenu.

Druhý projekt (EHP-CZ-MOP-2-014), původně naplánovaný na období srpen 2020 až srpen 2021, se v důsledku pandemie také protáhl o rok. Díky tomu se naštěstí podařilo většinu plánovaných mobilit splnit a odložit na období, kdy bylo cestování mezi ČR, Norskem a Islandem obnoveno. Projekt se zaměřoval především na krátkodobé studentské výjezdy. Této příležitosti využili nejen doktorandi, kteří vyjeli za účelem výzkumu ke své disertační práci, ale i studenti bakaláře či magistra, kteří se podíleli na výzkumných projektech svých vedoucích. V letním semestru 2021 jsme vyslali do Bergenu studentku dvouoborového studia norská studia – čeština v komunikaci neslyšících. V zimním semestru do Norska odjela česká studentka etnologie a dvě studentky sociální práce a

pedagogiky zaměřily na univerzitu na Islandu. Sociální rozměr výměny je přidanou hodnotou, jež je pro EHP fondy podstatná.

Třetí projekt (EHP-CZ-MOP-3-010) se už od počátku nesl v duchu snahy o obnovu meziuniverzitní výměny po těžké pandemické ráně. V tomto směru byl cíl projektu naplněn – svědčil o tom i značný zájem mezi studenty o semestrální pobyty na Islandu a v Bergenu. Do výběrového řízení na tři volná místa na pobyty v letním semestru 2022 se přihlásilo celkem 22 uchazečů. Na Háskóli Íslands v uplynulém semestru studovaly studentky sociologie a obecné lingvistiky, do Bergenu odjela studentka Katedry psychologie. Dalším důležitým výstupem byla organizace dvou letních škol dotýkajících se československé a norské historie. První letní škola se konala v květnu 2022 na NTNU v Trondheimu, kam se vydalo celkem 14 studentů skandinavistiky. Druhá se odehrála v červnu 2022 na FF UK za účasti 11 norských studentů historie.

U druhého a třetího projektu přibyla FF UK coby partner i norská NTNU v Trondheimu, s níž jsme dosud v rámci programu Erasmus+ nespolupracovali. Mobilitní spolupráci s touto univerzitou pomohla navázat dr. Vlková Hingarová z Ústavu germánských studií, která s tamními odborníky spolupracuje již delší dobu na společném výzkumu osudu Čechů, jež do Norska odešli za druhé světové války. Díky EHP fondům jsme navázali spolupráci s NTNU i v rámci programu Erasmus+.

Přestože další výzvy na mobilitní projekty EHP fondů jsou pro tuto chvíli pozastaveny, věříme, že spolupráce, jež jsme navázali, přetrvají, a budou součástí další fáze podpory výměn mezi ČR a Norskem, Islandem a Lichtenštejnskem.

